Riscuri fiscale pentru platformele online și lucrătorii care activează în cadrul acestora

Autori:

Crina Onuț, Manager, Departamentul Impozit pe Venit și Contribuții Sociale, EY România

Corina Mîndoiu, Partener Asociat, Departamentul Impozit pe Venit și Contribuții Sociale, EY România

Comisia Europeană pregătește o nouă Directivă care va reglementa activitatea platformelor online care lucrează cu liber profesioniști. Creșterea de aproximativ 500%, din ultimii cinci ani, a veniturilor din aplicațiile online de ride-sharing și livrare la domiciliu existente în Uniunea Europeană, până la 28 miliarde EUR în 2021, dar și faptul că 90% dintre platformele digitale active în această regiune le clasifică pe cele 28 de milioane de persoane care lucrează prin intermediul lor ca liber profesioniști au determinat Comisia Europeană să emită o propunere de Directivă, care să lămurească statutul acestor lucrători. În urma analizei relației lor reale cu platformele de lucru, e posibil ca anumite persoane să fie recalificate în angajați. În felul acesta, statele membre vor beneficia de venituri bugetare mai mari, prin colectarea impozitelor și contribuțiilor sociale. Ce efecte ar putea avea implementarea Directivei în România asupra unui astfel de model de business?

Ca întotdeauna, cifrele vorbesc. În studiul realizat de Comisia Europeană, pentru a vedea dacă există justificare pentru proiectul de Directivă, se arată că veniturile din activitatea platformelor existente în statele membre ale Uniunii Europene au crescut spectaculos în ultimii cinci ani. O estimare conservatoare avansează o creștere de la 3 miliarde EUR în 2016 la 14 miliarde EUR în 2020, trei sferturi din aceste venituri provenind din platformele de transport și livrare. Mai mult, având în vedere prelungirea perioadei pandemice, viitorul pare că va aduce în continuare creșteri ale acestor valori.

În același timp, după cum observă Comisia, platformele online nu au angajați, ci lucrează cu liber profesioniști, PFA-uri sau microîntreprinderi, cum apar și în legislația noastră. 55% dintre cele 28 de milioane de persoane care lucrează prin

intermediul platformelor obțin un venit mai mic decât salariul minim net orar din țara în care lucrează și petrec în medie 8 ore/săptămână îndeplinind sarcini neplătite (căutând și așteptând sarcini). Astfel, ca urmare a clasificării greșite a statutului lor de muncă, este posibil ca unele persoane care lucrează prin platforme să nu fie acoperite de drepturile și protecția acquis-ului UE și național în materie de muncă.

Pentru statele membre ale UE, clasificarea greșită a persoanelor care lucrează prin intermediul platformelor, implicit a veniturilor obținute de acestea, înseamnă de fapt mai puțini bani care ajung în bugetele publice. Persoanele care desfășoară activități independente tind să plătească taxe mai mici și rareori să plătească în sistemele de securitate socială. Lipsa siguranței juridice în ceea ce privește statutul de angajare împiedică statele membre să respecte normele de muncă, de securitate socială și fiscale. Astfel de provocări sunt resimțite mai ales în țările cu ponderi mai mari de oameni care lucrează prin intermediul platformelor (Germania, Franța, Italia, Spania, Țările de Jos, Polonia și România), care sunt, până în prezent, și cele mai active în ceea ce privește acțiunile politice relevante (alături de Austria, Belgia, Danemarca, Grecia, Irlanda, Luxemburg și Portugalia). Încercările viitoare ale statelor membre de a aborda provocările muncii pe platforme online sunt limitate, printre altele, de dificultatea de a obține informații despre locul în care se desfășoară activitatea pe platformă și de către cine, mai ales dacă platformele au sediul într-o țară și funcționează prin intermediul unor persoane cu sediul în altă parte.

În plus, Directiva propune ca persoanele care lucrează prin intermediul platformelor digitale de ocupare a forței de muncă să aibă un statut de angajare determinat corect, în funcție de relația lor reală cu platforma de lucru și să beneficieze de drepturile de muncă și securitate socială cuvenite. Drept urmare, platformele digitale care în prezent exercită un

anumit control asupra lucrătorilor ar putea fi nevoite să-și ajusteze termenii și condițiile, în așa fel încât lucrătorii să aibă parte de autonomie deplină, presupusă de activitatea independentă, adică să-și dezvolte propria clientelă sau să-și stabilească tarifele.

În România, doar în ultimele luni am asistat la intrarea pe piață a platformelor online de retail a unor jucători noi.

Ce va însemna pentru România și pentru colaboratorii platformelor on-line de la noi intrarea în vigoare a Directivei? Cum va corela legiuitorul român actualele prevederi despre relația de independență (i.e. criterii de independență, principiul substanței care prevalează asupra formei) cu prevederile Directivei, în ce măsură vor putea autoritățile fiscale să reclasifice relațiile de business cu platformele de lucru, cât de pregătite vor fi platformele de lucru să-și asume riscuri de business cu privire la o potențială reclasificare a relației într-o relație de angajare?

Evident, în baza acestui proiect de Directivă, este încă prematur să avem răspunsuri la aceste întrebări. Ne așteptăm însă ca autoritățile fiscale, în condițiile accentului pus pe întărirea colectării și pe nevoia de bani la buget, să aibă în vedere extinderea spectrului de controale fiscale către persoane fizice (de ex., persoanele fizice care câștigă bani din social media) care obțin venituri din aplicațiile online de ride-sharing și livrare la domiciliu, dar și către platformele online cu care persoanele colaborează.

În concluzie, recomandăm platformelor online care desfășoară activități în România să urmărească îndeaproape cadrul legal actual (și Directiva transpusă, când va fi cazul) pentru condițiile de independență în cazul modelului lor de business (PFA, microîntreprinderi) și să facă o analiză a îndeplinirii acestora. O astfel de analiză realizată în mod proactiv poate reduce riscurile fiscale de reîncadrare în activități

dependente în cazul unui control fiscal.